

گزارش کارشناسی درباره لایحه:

مستثنا شدن درآمد شرکت‌های دولتی حاصل از صادرات خدمات فنی و مهندسی از شمول ماده ۳۹ قانون محاسبات عمومی کشور - (مصوب ۱۳۶۶)

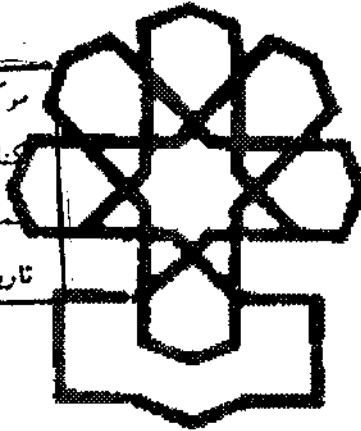
برای شور اول

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

کتابخانه و واحد اسناد و اطلاع‌رسانی

شماره: ۱۳۳۹۷

تاریخ: ۸۵/۸/۱۹

برنامه و بودجه و محاسبات - اقتصادی

کمیسیون‌های ارجاعی

۲۰۰

کد موضوعی:

۶۲۴۵

شماره مسلسل:

گزارش کارشناسی درباره لایحه :

مستثنا شدن درآمد شرکت‌های دولتی حاصل از صادرات
خدمات فنی و مهندسی از شمول ماده ۳۹ قانون محاسبات
عمومی کشور - (مصوب ۱۳۶۶)

کدموضوعی: ۲۰۰

شماره مسلسل: ۶۲۴۵

پیشینه قانونی

طبق ماده ۳۹ قانون محاسبات عمومی کشور (مصوب ۱۳۶۶) شرکت‌های دولتی، به استثنای بانک‌ها، مؤسسات اعتباری و شرکت‌های بیمه، موظفند درآمدهای خود را به حساب‌های خزانه واریز و سپس در حدود بودجه مصوب خود از این وجوه استفاده کنند. این امر اگرچه در مورد صادرات کالا مشکل‌چندانی ایجاد نمی‌کند، اما از آن‌جاکه در صدور خدمات، بخش عمده‌ای از درآمد ارزی حاصل باید در محل صرف شود، واریز کردن این درآمدها به خزانه عملاً باعث ایجاد مشکل در زمینه صادرات خدمات می‌شود.

بیان مقاصد و اهداف لایحه

برای حل این مشکل، لایحه حاضر قصد دارد با مستثنا کردن درآمدهای ارزی مربوط به صادرات خدمات از ماده ۳۹ قانون محاسبات و اعطای مجوز افتتاح حساب بانکی در کشور طرف قرارداد، تسهیلات بیش‌تری را برای صادرات خدمات توسط شرکت‌های دولتی فراهم کند.

به نظر می‌رسد بتوان هدف دولت از پیشنهاد این لایحه را در «افزایش درآمد ارزی حاصل از صادرات خدمات فنی و مهندسی» (هدف غایی) از طریق «برداشتن موانع موجود بر سر راه صدور خدمات فنی و مهندسی شرکت‌های دولتی» (هدف اولیه) خلاصه کرد.

ارزیابی اهداف لایحه

هدف غایی مذکور کاملاً موجه و قابل قبول به نظر می‌رسد، اما هدف اولیه گرچه در بلندمدت توجیه‌پذیر نیست، در کوتاه‌مدت اجتناب‌ناپذیر است. ادامه و گسترش حضور بخش دولتی در این عرصه، بجه به لحاظ نظری و چه از نظر شرح وظایف قانونی شرکت‌های دولتی، واجد ابهام است و باید راهبرد بلندمدت کشور در این زمینه بر تقویت بخش خصوصی استوار گردد و سیاست‌های اجرایی بر حذف محدودیت‌های غیرضروری در مسیر گسترش حضور این بخش در عرصه صدور خدمات فنی و مهندسی تمرکز یابد. واگذاری صدور خدمات فنی و مهندسی در حیطه‌های تحت تصدی دولت به نهادهای نیمه خصوصی که متخصصان و کارشناسان دست‌اندرکار به عنوان سهامداران خصوصی در آن حضور دارند و کاهش تدریجی سهم دولت در آنها، راهکار مناسبی برای نیل به این مقصود است.

ارزیابی روش‌های اجرایی تحقق اهداف لایحه

در لایحه پیشنهادی، روش‌های اجرایی تحقق هدف اولیه مذکور به صورت زیر پیشنهاد شده‌اند:

- مستثنا شدن درآمد ارزی شرکت‌های دولتی که حاصل از صدور خدمات فنی و مهندسی است از ماده ۳۹ قانون محاسبات عمومی.

- اعطای اجازه افتتاح حساب بانکی در کشور طرف قرارداد به شرکت‌های مذکور.

- هزینه کردن از محل وجوه واریز شده به حساب مذکور در چارچوب بودجه مصوب.

به نظر می‌رسد روش‌های اجرایی پیشنهادی از نظر امکان‌پذیری و کارایی برای تحقق

هدف مذکور مناسبند، اما در مورد بهینه بودن آنها چند نکته مهم زیر باید مدنظر قرار گیرد:

۱. بخش مهمی از عملکرد صادرات خدمات فنی و مهندسی در طول بیش از هفت سالی که از شروع این بخش از فعالیت‌های صادراتی می‌گذرد، توسط شرکت‌های دولتی انجام شده است. در تمام این دوره قانون محاسبات عمومی (مصوب ۱۳۶۶) جاری بوده است.

۲. در صورتی که حکم مذکور در ماده ۳۹ قانون محاسبات عمومی. چنانچه از ظاهر آن برمی‌آید، مانعی جدی بر سر راه صدور خدمات فنی و مهندسی توسط شرکت‌های دولتی

بود. عملکرد مذکور تحقق نمی‌یافت.

۳. سهم قابل توجه شرکت‌های دولتی از مجموع صادرات خدمات فنی و مهندسی کشور نشان می‌دهد که احتمالاً راهکارهای مناسبی جهت ادامه صدور خدمات فنی و مهندسی توسط این شرکت‌ها، در غیاب روش پیشنهادی در این لایحه، وجود دارد و نیازی به تصویب این لایحه نیست. در غیر این صورت باید تخلف شرکت‌های مذکور از ماده ۳۹ قانون محاسبات عمومی در گزارش‌های نهادهای نظارتی منعکس و فعالیت‌های مذکور متوقف شده باشد.

آثار اجرای لایحه

الف) آثار مثبت

برداشتن موانع احتمالی موجود بر سر راه صدور خدمات فنی و مهندسی توسط شرکت‌های دولتی و در نتیجه افزایش درآمد ارزی حاصل از صدور خدمات فنی و مهندسی کشور.

ب) آثار منفی

۱. پررنگ شدن نقش شرکت‌های دولتی در عرصه صادرات خدمات فنی و مهندسی که این امر موجب تشدید ضعف «حضور نامتناسب بخش‌های خصوصی و دولتی» در این عرصه می‌شود. به بیانی دیگر با این حمایت دولت از شرکت‌های دولتی، سهم این شرکت‌ها از صادرات خدمات فنی و مهندسی به ضرر شرکت‌های خصوصی بیش‌تر می‌شود.

۲. افزایش پیچیدگی قانون محاسبات عمومی به عنوان یکی از اجزای مهم مقررات عمومی دولت.

۳. کاهش نظارت بر چگونگی استفاده از درآمدهای ارزی مذکور و فراهم شدن زمینه‌های ایجاد فساد مالی.

۴. با این معافیت ممکن است شرکت‌های دولتی بیش‌تر از بودجه مصوب ارزی خود استفاده کنند.

پیشنهادها

چنانچه راهکارهای مورد عمل شرکت‌های مورد نظر در سنوات گذشته و نیز در مورد سایر درآمدهای ارزی شرکت‌های دولتی مورد بررسی قرار گیرد می‌توان به برخی روش‌های اجرایی دست یافت که آثار منفی مذکور را در پی نداشته باشند.